

Várudivari esték. Foissy: Két szerető szív. Kopit: Jajj apu! A Tatabányai Bányász Színpad és a Kis-kunhalasi Színház Csoport előadása ma este fél 9-től a várkertben.

Táblakép-festészetű Bien-nalé a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, és az Ifjúsági Házban.

Szathmáry Gyöngyi szob-

rászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum Kupa-galériájában szeptember 19-ig. Nyitva: 10-től 18 óráig.

A Kass-galéria kiállítása a Vár utca 7. szám alatt.

Keserü Ilona festőművész gyűjteményes kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig. Nyitva: 10-től 18 óráig.

Váradai Gábor grafikai kiállítása a Sajtóház klubjában, augusztus 20-ig. Nyitva: szombat és vasárnap kivételével 10-től 19 óráig.

A munka poézise. Képzőművészeti kiállítás Csongrád megye fejlődésének elmúlt 40 esztende-

jéről a Fekete Házban. Nyitva: 10-től 18 óráig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Móra-émlékszoba; Hunok, avatok, magyarok; Csongrád megye gyógyszerészetének múltjából; Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és népviseletek; Kőolaj és földgáz; Lucs-képgyűjtemény; Buday György metszetei.

A szegedi várban Szeged múltja, jelene és jövője — város történeti kiállítás.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye. (Tápe, Vártó út 4.), nyitva: 3-tól 6-ig.

Vasútmodell- és hobbi-kiállítás a Juhász Gyula Művelődési Központban. Nyitva augusztus 20-ig, naponta 10-től 18 óráig.

Szabadcsapat kapitánya

Néptáncművészeti berkeken ez a név fogalom. Irányjelző: Iskolát teremtett; színpadán a folklór-elemek modern asszociációs formákba rendezetten emberi viszonylatokat fejeznek ki; érzékekre és gondolkodásra ható drámákat komponált. Ahhoz a koreográfusnemzedékhez tartozik, amelynek tagjai — különféle irányokban — bár — a táncművészetben tették meg a legnagyobb lépéseket a folklór integrálásért. Hasonlókat, mint Bartók és Kodály a zenében.

Furcsa, vagy talán törvényszerű alkotói útja amatőr táncgyűjtes vezetésétől (a néptáncvilágban legendárius Vasastól) indult, ma hivatásos színházi ember, koreográfus és rendező.

— Mit jelent Önnek a folklór?

— Kincsésbányát. Munka-kaeszköz, amellyel önmagammat fejezem ki. Tradíció, hagyomány, de nem abban az értelemben, hogyan általában használják, elhasználják ezeket a szavakat. Nem a régi másolását, hanem a régi ismeretében az örökös kutatást, vátoztatást, haladást, kockázatvállalást. Mióta a világ világ és a művészet létezik, minden valódi alkotó ismerté elődeit. Ha ismerte és szerette őket, azt tette, amit ők: változtatott, haladt, ellenkezést váltott ki. Hűségesség vagyok a tradícióhoz, mint változtatáshoz. Visszatérve a kérdésre: folklór nélkül nem tudok megenni, egyszerűen azért, mert magyar vagyok és folklórista.

— A koreográfusnak nemcsak táncismeretre van szüksége. Legalább annyira zeneti és képzőművészeti tájékozottságra, érzékenységre is.

— Természetesen. Van azonban még valami, amiről magam szívesen és őszintén mondom: igazán mélyen csak ezt tudom. Népismeretnek nevezem.

— Miért vállalta a koreográfus társalkotói feladatát a János vitéz pop-változatában?

— Miért ne? En csak az üres divatokat nem szeretem. Hatvan fiatalat könnyű rávenni arra, hogy verdessék a csizmájukat, csináljanak „mintha-folklórt”. De minek? Az uniformizálás ellen tiltakozom, a többszólamúságot dicsérem. S ha régi daljátékok annyira magáénak érez egy új generáció, hogy a saját szájze szerint igyekszik átformálni, alakítani, akkor én ezt támogatom, segítem, szerepet vállalom benne. Természetesen tartom, hiszen minden korban, minden művészetbe így volt, örökös „porolták” a klasszikusokat. Más kérdés, hogy ha mondjuk a Luxemburg grófját kéne porolni, valószínűleg nem vállaltam volna részt belőle. De itt végtére olyan múról van szó, amely Petőfit „tette” operettbe, Ka-

A koreográfus: Szigeti Károly

csah zenéje minőség, és megejtő a mese, a kis népek vágyalmának foglalat. Tudja mire gondolok? Ezek a magyar huszárok elmennek segíteni a francia királynak! Mroknian kihúzzuk a csavából a nagyhatalmat... Vágyainkban ellenkezünk egész valódi történelmünkkel. Akár a Hártyán... Nos, tehát, nem mindegy, mennyire nyalkák, hogy néznek ki a huszárok, megint mások a parasztok, a franciák. Lehetőségem van a színpadi többszólamúságra. Mindezekért csábított a vállalkozás, ezért igyekszem becsületesen és alázatosan, a teljes szakmai ismerettáramat bevetve a magyar folklór óriási raktárából merítve láthatóvá és nézhetővé tenni a szabadtéri közönsége számára a János a vitézt.

— A közreműködő táncosok három együttesből — Vasas, Szeged, JATE-Olabányász — verbuválódtak, csak az itteni próbanapokon dolgoznak együtt...

— Valóban heterogén a társaság, az összeszoktatás sok energiát emészt fel. Más táncos produkciók előtt mód van korábban próbálni, általában homogén csoportokról van szó, de itt nekem evv szabadcsapat kapitányként kell szerepelnem. Mindazonáltal illik tudomásul venni, hogy a mindenkori szabadtéri produkciók célbalövés-jellege elkerülhetetlen, nem lehetséges egészen kiértelt munkákat állítani a nyári színpadokra. Bár, sajnos, gyakran a közzínházakra sem...

— Mi lesz a következő színházi rendezése?

— Szép Ernő Völegénye, Agárdi Gáborral.

Próbaszünetben beszélgettünk szorított az idő. Am a szuverén egéniségnek lefegyverző őszinteségével szót ejtett mindenről, ami számára fontos: színházi eszményéről, melyik színházi embert becsüli és melyiket nem, Györgyfalvi Katalin

táncszínházi alkotómunkája iránti tiszteletéről, sőt bámulatáról, meghatározó külföldi művészeti élményeiről, arról, hogy szerinte Jancsi és a kecskeméti kultúrpolitikusok „nem voltak egymáshoz illeszthetők”, hogy a nevezetes Hárty-előadásban miként használta a fiatalon megismert, ősiséget őrző népi gyermekjátékokat, milyen régen volt, amikor muszincalt csinált és teljes Bartók-műsort, s mért dicsérette Harangozó Gyula ezt a parte de deux-jét, amit mások „nem fogadtak”. Fanyar mosollyal köszönt el: „Az újságírók olyan iólfésűtek mostanában! A felét sem fogja megírni, igaz?”

Sulyok Erzsébet

Lábrakelt zászlók

Elképelem a világoskék selyem-tű, tegyen csak vászon) lobogó egy magánház kertjében lengeni. Egy panelház lépcsőfordulójaiban dekorációként. Két autóstópos gyerek kezében, úticéljuk egyértelmű jelzésére hivatva. A zászló ulyanis Szeged-zászló. Szóval elképelem rendeltetésétől eltérő funkcióban — de egyre nehezebben megy a dolog. Hiába, a Szeged-cimrel dizített halványkék lobogó legalkalmasabb helyének a zászlótartó rudat érzem. Talán így vagyunk ezzel a legtöbbben.

Kivéve azokat, akik zászlóelcsenésre specializálják

magukat az utóbbi időben. Mert egyre-másra hallom — legutóbb a múzeumban —, hogy rejtélyes módon eltűnedeznek ezek a szép és nem olcsó városdekorációk. A közművelődés házában már kettőt nyilvánítottak eltűntnek. Most azon tételődnek az ezzel megbízott munkatársak, hányat csináltassanak, mennyire lesz még „szükség”.

Ugyan, „valaki” nyugtassa már meg őket, hogy Szeged-zászló-igényelt e kettővel sikerült kielégíteni! Úgy legyen.

P. K.

Riverside a várudvarban

Schmidt Andrea felvétele

A Várudivari esték rendezvénysorozatán szép sikerrel lépett föl Szeged egyre inkább izmosodó, viszonylag új countryegyüttese, a Riverside. A hangulatos, kedves muzsikát játszó zenekar nemrégiben a neves budapesti 100 Folk Celsius együttesével Jánosvárosban vendégszerepelt, szeptemberben NDK-beli és lengyel turnémeghívásnak tesz eleget — őszig pedig a JATE-klubban rendszeresen hallhatják őket a countryzeneszerelműkedvelői

Látványfelelősök

Igen, ők hárman azon dolgoznak, hogy a János a vitéz bemutatójára olyan vizuális élményt találjanak ki és teremtsenek meg, amelyre sokáig emlékeznek majd a nézők. A látvány pedig díszletből, jelmezekből, fény-, füst- és pirotechnikai effektusokból áll össze. Akik a félig-meddig üres főnti nézőtéri traktusban összeguggják a fejüket, Éberwein Róbert díszlettervező, Kemenes Fanny jelmeztervező és Andor Tamás, aki „civilben” filmoperatőr, itt úgy határozza meg szerepét, hogy „ötletgyáros, amolyan éceszgőber és csomagolástechnikus”.

— Ki hogyan látja: az üres terek, mezítelen testek, a szegény színház divatjának múltával milyen szerepe van a látványnak a színpadon?

ÉBERWEIN: Óriási, de más, mint a régi időkben.

KEMENES: Nemcsak a nézők igényei követelték vissza a látványt, a vizuális élményt, de az alkotók, a színházi emberek is.

ANDOR: Ha szabad térben gondolkodunk, a látvány hatásának fokozottan kell érvényesülnie. Gondoljam csak el, két és fél, három órát ülni a kemény székeken, néha dideregve, megborongva a föl-föltámadó szélől és a támadó szünyögtől. Ha nem köti le a nézők figyelmét a sokféle, gyarkorta változó, alakuló látvány, agyoncsapja hangulatát és az előadás élményét is. Véleményem szerint a siker hatvan százalékára a látvány varázsától függ.

— Mit álmodtak most a Dóm térrre, milyen közegben és öltözékben kalandozik majd Kukorica Jancsi?

ÉBERWEIN: Régóta dolgozom ezen a téren, tapasztaltam sokféle rendezői díszlettervezői törekvést. Szerintem nincs antagonistikus ellentét a Rerrich-féle architektúra, a dóm és a színpadi díszletek között. A hiba akkor árulja el önmagát, ha a néző ezen kezd gondolkodni. Minden esz-

között igyekszünk megragadni, mely elősegíti az elképzelések megjelenítését. A zenekari árkot befedtük, így a színészek, táncosok nyolc méterrel közelebb kerülnek a közönséghez, s ez nem kevés. A templomtól a játékeret egy mobil és homogén palánkrendszerrel választottuk le. János vitéz, Bagó, Iluska, a gonosz mostoha, a francia király és királylány négy-öt méteres alakjai állandóan ott állnak a színen, mintegy hidat képezve a bennünk élő mesevilág és az itt zajló modern feldolgozás között. Olyannyira figyeltünk erre, hogy a banya kunyhója pontosan ott van most is, mint annak idején Gobbi Hildáé.

KEMENES: A jelmezek is természetesen kapcsolódnak az átdolgozás stílusához. A ruhákat két forrás ihlette, egyik a folklór, a másik a hippidivat — mindkettő internacionálisra stilizálva,

A látvány tervezői: Éberwein Róbert, Kemenes Fanny és Andor Tamás

és öltözékben kalandozik majd Kukorica Jancsi?

ÉBERWEIN: Régóta dolgozom ezen a téren, tapasztaltam sokféle rendezői díszlettervezői törekvést. Szerintem nincs antagonistikus ellentét a Rerrich-féle architektúra, a dóm és a színpadi díszletek között. A hiba akkor árulja el önmagát, ha a néző ezen kezd gondolkodni. Minden esz-

között igyekszünk megragadni, mely elősegíti az elképzelések megjelenítését. A zenekari árkot befedtük, így a színészek, táncosok nyolc méterrel közelebb kerülnek a közönséghez, s ez nem kevés. A templomtól a játékeret egy mobil és homogén palánkrendszerrel választottuk le. János vitéz, Bagó, Iluska, a gonosz mostoha, a francia király és királylány négy-öt méteres alakjai állandóan ott állnak a színen, mintegy hidat képezve a bennünk élő mesevilág és az itt zajló modern feldolgozás között. Olyannyira figyeltünk erre, hogy a banya kunyhója pontosan ott van most is, mint annak idején Gobbi Hildáé.

KEMENES: A jelmezek is természetesen kapcsolódnak az átdolgozás stílusához. A ruhákat két forrás ihlette, egyik a folklór, a másik a hippidivat — mindkettő internacionálisra stilizálva,

színen is, formában is. A bábukon van a bennünk, nézőkben élő viseletkép, ezek körül kavarognak majd a népmesei motívumokat és mai divatot felidéző jelmezek. A ruhák tervezésénél igyekeztem a játszó személyek alkataból, jelleméből kiindulni, Katona Klári például gyöngyös frizurájával szerepel, butiköltözetben.

ANDOR: Tudja, ennek a társaságnak van egy nagy kalapja. Mindenki abba dobja ötletét, javaslatát. A legbugyutább, leghajmeresztőbb, legordenárébb, legvicesebb dolgok gyűlnek itt össze, ezekből válogat Koltay. A megvalósításra ítélt ötletekből sem mind használható, mert a játék során kiderülhet, ellenünkre van. Ez a csapat 1986-ra tervezte a János a vitézt, de amikor az István a király „vissza-vonulásáról” döntés született, mely keresztülhúzta terveinket, úgy határoztunk, félévés késéssel is vállaljuk a kockázatot. Részint önmagunk számára, ennek az alkotó közösségnek fontos ez az erőpróba, részint nem szeretnénk már az elején megszakítani egy hosszabbra tervezett szegedi sorozatot.

— A premier előtt ki mire gondol, miben bízik?

ÉBERWEIN: Magunkban, hogy jó ügyet szolgálunk, hogy egyenrangú játszópajtások lehetünk, hogy újra együtt dolgozhatunk.

KEMENES: Közös cinkoságot vállaltunk — nyert ügyünk van.

ANDOR: Hogy mondhatom a magamét, hogy feneketlen az a bizonyos kalap.

Tandi Lajos

Augusztus 18—20.

Express-napok

Az ország fiatal színház-szerető közönsége sem marad le a János a vitézről. Okosan döntött az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda, amikor lehetőséget teremtett sok-sok érdeklődőnek: augusztus 18—20. között utaztat Szegedre csoportokat. 18-án a Szarvassá változott fiak balettelőadást, 19-én pedig a János a vitézt láthatják.

Az Express-napok teljes programján sownmúsor is szerepel; a vásárhelyi Flaskó Dixieland játszik.